

Maria Käsäkoski

55 op lukuvuodessa suorittaneiden opiskelijoiden lukumäärän maksimoiminen ammattikorkeakoulussa

Ammattikorkeakoulujen rahoitusmalli uudistui 1.1.2014 aiemmasta opiskelijamäärään ja tutkintoihin pohjautuvasta rahoituksesta täysin tuloksiin perustuvaan rahoitukseen. Uudessa rahoitusmallissa otetaan huomioon toiminnan laajuus, laatu ja vaikuttavuus. Rahoitusmalli jaetaan kahteen osa-alueeseen: koulutuksen tulosten mukaan määräytyvään osuuteen (85 %) sekä soveltavan tutkimus- ja kehitystyön mukaan määräytyvään osuuteen (15 %). (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015b.)

Opetus- ja kulttuuriministeriö seuraa toiminnan kehittymistä ammattikorkeakouluissa vuosittain tietyillä tunnuslukutavoitteilla. Seurannan ja asetettujen tunnuslukujen tavoitteena on tukea korkeakoululaitoksen tasapainoista kehittämistä sekä laadun ja vaikuttavuuden vahvistamista vuosina 2013 - 2016. Tunnuslukujen ja kehittämisen saavuttaminen ovat suoraan yhteydessä ministeriön myöntämään rahoitusosuuteen ammattikorkeakouluille. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015a.)

Opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa solmitun tavoitesopimuksen 2013–2016 mukaisesti ammattikorkeakoulututkintoa suorittavista opiskelijoista 40 % tulisi suorittaa vähintään 55 opintopistettä lukuvuodessa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015c). Kun tämä tavoite saavutetaan, on ammattikorkeakoulu varmistanut 24 % rahoitusosuuden itselleen sinä vuonna. Tämän 40 % tavoitteen saavuttamisen eteen täytyy tehdä jatkuvasti työtä ja prosenttiosuutta tulee pyrkiä parantamaan, sillä ammattikorkeakoulut kilpailevat rahoituksesta keskenään.

Tiedon keruu tapahtuu siten, että 20.9. Tilastokeskukselle lähetetään opiskelijatilastot, jotka otetaan opiskelijahallintojärjestelmästä. Tilastokeskukselle toimitetaan mm. lukuvuonna suoritettut opintopisteet (arviointipäivä 1.8.- 31.7.). 55 opintopisteen kertymä lasketaan tästä Tilastokeskukselle toimitetusta tilastosta.

Koulutuksen sisällä voidaan tehdä ainakin seuraavia asioita 55 op tavoitteen saavuttamiseksi.

1) Opintopistekertymien seuraaminen lukuvuoden aikana

Opintopistekertymien systemaattiset välitarkistukset ovat haastavia. Opetussuunnitelmassamme on laajoja 5 op ja jopa 10 op opintojaksoja. Lisäksi opintoihin kuuluvat harjoittelut ovat eri

vuosikursseilla eri aikoina. Nämä laajat kokonaisuudet aiheuttavat sen, että on pitempiä ajanjaksoja lukuvuoden aikana, jolloin opintopisteitä ei kerry suorituksiin, mutta ne ilmestyvät sitten isona ryppäänä. Jotkin opintojaksot kestävät koko lukuvuoden ajan, suurin osa kestää yleensä puoli lukuvuotta. Jokaisella vuosikurssilla on oma aikataulunsa, miten lukuvuoden opintopisteet tulevat suoritetuiksi.

Toukokuun loppuun mennessä palautuneet opintojaksojen tehtävät opettajat ehtivät arvioida ennen kesälomaa (joka yleensä alkaa 15.6. tienoilla) ja vain nuo opintopisteet ovat varmuudella päivättyinä suoritetuiksi 31.7. mennessä ja tulevat siten mukaan 55 op laskelmaan.

Sopivat ajankohdat opintopistekertymien välitarkastuksille näyttivät omassa koulutuksessamme olevan syyskuun alku, helmikuun puoliväli, huhtikuun alku, kesäkuun alku.

2) 55 op kertymän seuraamisen työkalut

55 opintopisteen seuraaminen mahdollistui laajemmassa mittakaavassa vuonna 2015, kun koulutuksessamme tutustuimme SoleOPS-järjestelmään tulleeeseen Tietojen visualisointi - työkaluun. Tällä työkalulla pääsee tekemään tarkistuksia 55 op-tilanteista ja jopa ennusteista. Työkalu näyttää esimerkiksi seuraavaa: suoritettu 32,5 op, hylätty 28 op, arvioimatta 3 op. Nyt jokainen opettaja pääsee omalta tietokoneeltaan mistä päin tahansa ja milloin tahansa katsomaan 55 op tilannetta. Meidän koulutuksessa, jossa opettajat liikkuvat paljon, on etäkäyttö ehdoton edellytys työkalun käyttökelpoisuudelle.

3) Opintosuoritusten merkitseminen

Opintosuoritukset merkitään opiskelijahallintojärjestelmään viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun opiskelija on palauttanut tehtävän. Koulutuksessamme jonkin verran miettimistä aiheuttavat kesän aikana tehdyt erilliset kesäopinnot ja keskeneräiset rästiopinnot. Näistä opettajat antavat suoritusmerkinnät syyskuun puoliväliin mennessä.

Syyskuussa on tärkeää merkitä kalentereihin viimeinen takaraja eli päivämäärä 20.9., johon mennessä edellisen lukuvuoden suoritukset tulee kirjata. Tuon päivämäärän jälkeen opiskelijahallinnon rekisteristä lähtevät tilastotiedot Tilastokeskukseen. Tuon annetun takarajan jälkeen ei missään tapauksessa tule kirjata opintosuorituksia edeltävän lukuvuoden puolella olevalle arviointipäivämäärälle, koska silloin ne jäävät kokonaan pois tilastoista (sekä edelliseltä että tulevalta lukuvuodelta)!

55 opintopisteen saavuttaminen ei periaatteessa ole monimutkaista. Tavoite saavutetaan, kun opiskelijat suorittavat opintojaksot ajallaan loppuun hyväksytysti. Tosielämässä eteen tulee monenlaisia tilanteita, jotka estävät 55 op saavuttamisen lukuvuoden aikana.

Pyrimme tukemaan opiskelijoitamme saavuttamaan itseohjautuvan opiskelijan taidot.

Salorannan mukaan opiskelijan valmiudet kehittyvät hyvin yksilöllisesti. Ne ovat osin riippuvaisia jokaisen persoonaan liittyvistä ominaisuuksista, mutta toisaalta ne ovat ennen muuta taitoja, joita voi tehdä näkyväksi ja joita voi harjoittaa. (Saloranta 2011, 69.)

Opintojen suunnittelun tulee alkaa heti opintojen alkaessa ja opiskelijalla on oltava sekä velvollisuus opintojensa suunnitteluun että myös oikeus ohjaukseen. Keväällä 2015 testasimme lehtorikollegani kanssa yhdellä opiskelijaryhmällä ryhmän yhteistä sähköistä ilmoitustaulua, johon opintojen alussa opiskelijaryhmä alkaa merkitsemään annetut tehtävät, tentit, ryhmätyöt ym. eräpäivineen. Vastuu taulun päivittämisestä on koko ryhmällä, jokainen pääsee tekemään päivityksiä taulun sisältöön.

Tällä laatimallamme omaehtoisen ohjauksen työkalulla on opiskelijan helppo lähteä liikkeelle opintojensa seuraamisessa. Ja opiskelijalla on myös ryhmän tuki, kun opintoja aloitetaan tekemään samaan tahtiin. Opintojaksot tulevat useammin suoritetuiksi jo ensimmäisellä kerralla. Kenelläkään ei ainakaan jää opintojakso suorittamatta sen takia, ettei tiennyt eräpäivistä yms.

Eri syistä opiskelijalla saattaa tulla poissaoloja tai jaksoja, jolloin hän ei keskity opintoihinsa täysipainoisesti. Tällöin opintojaksojen tehtävien suorittaminen saattaa siirtyä viimeisiin uusintapäiviin, johon mennessä oppimisympäristö Optiman työtila on jo sulkeutunut kaikkine materiaaleineen ja ohjeistuksineen. Sähköisen ilmoitustaulun avulla on olemassa paikka, josta ainakin tehtävälista ja uusintapäivät vielä löytyvät.

Haluamme edistää 55 op kertymän saavuttamista, kun opintojaksot tulisi suoritettua loppuun eräpäivien puitteissa. Samalla myös säästyisi opiskelijan ja opettajan aikaa, kun opintojaksot tulisi hoidettua kerralla valmiiksi.

Vastuuta opintopisteiden kertymisen seurannasta täytyy siirtää jokaiselle opiskelijan kanssa toimivalle. Aina kun opintojakso on päättymässä, on tärkeää että opettaja ohjaa reuttaneet opiskelijat uusimaan hylätyt tehtävät mahdollisimman pian seuraavaan mahdolliseen uusintatenttipäivään. Opiskelija tarvitsee ohjausta, joten hänelle tulee kertoa uusintatenttipäivä,

mihin mennessä ilmoittaudutaan ja mihin ilmoittaudutaan. On kaikkien etu, että opiskelijat saavat tehtyä aloitetut opintojaksot valmiiksi.

Muutamien opettajien kanssa olemme miettineet yhteisopettajuuden haastetta myös tässä 55 op saavuttamisessa. Voi olla helpompaa, kun yksi opettaja vastaa koko 5 opintopisteen opintojaksosta. Tällöin opettaja tietää varmasti sen, että keneltä on jotakin tekemättä ja mitä on tekemättä. Joskus tuntuu, että usean opettajan opintojaksoilla on niin monenlaisia tehtävien osakokonaisuuksia, että muistavatko he jokainen sitten ohjata opiskelijaa suorittamaan koko opintojakson loppuun saakka?

Olemme ihmetelleet ja keskustelleet opettajien kesken ja myös opiskelijoiden kanssa tästä 55 op saavuttamisen tavoitteesta suhteessa KELAn vaatimaan 45 op lukuvuodessa etenemään.

Opiskelijan toimeentulo on kiinni opintotuesta, joten jokainen laskee tarkkaan sen, että saa 45 op kasaan jokaisena lukuvuonna. 45 op kerääminen on monella kovan työn takana, heistä sitten pitäisi saada tehoja irti vielä 10 op lisää. Näissä tilanteissa ei enää riitä motivoinniksi sen kertominen, että koulutus saa rahaa kun teet 55 op. Tähän opiskelijoiden motivointiin on eri puolilla alettu kehittää omia houkuttimia.

Toinen ihmettelyn aihe on monimuoto-opiskelijat, jotka ovat mukana laskentajoukossa. Heistä suurin osa opiskelee tutkintoa työn ohella, joten he eivät millään etene 55 op vuosivauhtia, usein se ei ole edes suositeltavaa.

Monimuoto-opiskelijoiden kohdalla kriittinen paikka on monesti heidän aiemmin hankitun osaamisensa tunnistaminen ja tunnustaminen ja kuinka se tehdään.

Vastuuta opintopisteiden kertymisen seurannasta täytyy siirtää opinto-ohjaajalta jonkin verran opettajatutorien, jokaisen opettajan ja opintosihteerin suuntaan. Jokaisella opettajalla on omat kiireiset ruuhka-aikansa töissään lukuvuoden aikana. Malliin täytyy todennäköisesti miettiä tietyt lukuvuosittain soviteltavat välitarkistuspäivämäärät. Mallin täytyy siis olla joustava ja sen vuosikelloa täytyy tarkastella joka kevät muun lukuvuosisuunnittelun rinnalla, jotta nähdään miten opintopisteitä "tulee valmiiksi" ja milloin välitarkistus on järkevää tehdä.

KOTA-seminaarissa 1.-2.9.2015 julkaistiin ammattikorkeakoulujen rahoitusmallin 2017 keskusteluluonnos. Siinä 55 op suorittaneiden määrän prosenttiosuus rahoituksesta laskee 1 %. Ollen jatkossa 23 % (nykyisin 24 %). Luonnoksessa on hyvä parannus, että jos opiskelija tekee tänä lukuvuonna yli 55 op, siirtyvät ylimenevät "pankkiin". Hänellä on varaa seuraavana

lukuvuonna tehdä vastaava määrä vähemmän alle tuon 55op ja silti koulutus ”saa hänestä rahat”. (Piironen 2015.)

Rahoitusmallityöryhmien ehdotuksessa on myös laskentatavan muutos siten, että mukaan tulevat keväällä aloittaneet ja tilastointijaksolla tutkinnon suorittaneet. Perusjoukoksi muutetaan tilastovuotta aiemman vuoden syksyn opiskelijat (aiemmin tilastovuoden opiskelijat), keväällä aloittaneet lisätään perusjoukkoon. Perusjoukolta lasketaan opintopisteiden kertymä tilastointipäivää seuraavien 12 kk:n aikana. Keväällä aloittaneet lisätään perusjoukkoon ja heidän opintosuoritustensa tulee olla 27 opintopistettä, jotta suoritukset tulevat laskentaan mukaan. (Piironen 2015.)

Nähtäväksi jää, miten nämä muutokset vaikuttavat 55 op kertymiseen. Oman koulutuksemme vuosikelloa päivitetään muutosten myötä.

Lähteet:

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015a. Viitattu 23.10.2015. <http://www.minedu.fi>, Koulutus ja varhaiskasvatus, ammattikorkeakoulutus, AMK-uudistus 2011-2014.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015b. Viitattu 23.10.2015. <http://www.minedu.fi>, Koulutus ja varhaiskasvatus, ammattikorkeakoulutus, hallinto ohjaus ja rahoitus.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015c. Viitattu 23.10.2015. <http://www.minedu.fi>, Koulutus ja varhaiskasvatus, ammattikorkeakoulutus, hallinto ohjaus ja rahoitus, ammattikorkeakoulujen sopimukset.

Piironen, K-M. 2015. Ammattikorkeakoulujen tiedonkeruut 2015 ja ajankohtaisia asioita. Kota-seminaari 2.9.2015. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Viitattu 23.10.2015. <http://www.minedu.fi> Tapahtumat, Korkeakoulujen KOTA –seminaari 1.-2.9.2015.

Saloranta, A. 2011. Kelpoisuus vai valmius jatko-opintoihin. Teoksessa . OPO Opinto-ohjaajan käsikirja. Toim. H. Kasurinen, E. Merimaa, J. Pirttiniemi, 63-71. 2. painos, Opetushallituksen julkaisuja: Oppaat ja käsikirjat 2011:3.

LIITE 1.

Vuosikello koulutukseen vähintään 55 op lukuvuodessa suorittaneiden opiskelijoiden lukumäärän maksimoimiseksi

Lukuvuosi 1.8. – 31.7.

(Vuosikelloa tarkastellaan joka kevät muun lukuvuosisuunnittelun aikana)

Elokuu

- Syyskuu** - kuukauden alussa opintopistekertymän tarkastelu
- tarkastele ja kokoa lista jaettuun asiakirjaan niistä opiskelijoista, jotka jäävät alle 55op. Jokainen opettajatutor kokoa listan omasta ryhmästään, opinto-ohjaaja kokoa loput ja on opettajatutorien apuna.
 - kesä- ja rästiopintojen suoritusmerkinnät
 - tilastointipäivä 20.9.

Lokakuu**Marraskuu**

- Joulukuu** - opettajat huolehtivat, että jos jollakin opintojakso menossa hylätyksi, informoivat opiskelijaa ja tutkitaan mahdollisuus tehdä opintojakso joululoman aikana loppuun

Tammikuu

- Helmikuu** - kuukauden puolivälissä opintopistekertymän välitarkistus.
(opinto-ohjaaja ja opettajatutor)
- Toisessa periodissa päättyvät opintojaksot arvioitu.

Maaliskuu

- Huhtikuu** - kuukauden lopussa opintopistekertymän välitarkistus.
(opinto-ohjaaja) 3. periodissa päättyvät opintojaksot arvioitu.

Toukokuu

- Kesäkuu** - kuukauden alussa opintopistekertymän välitarkistus.
(opinto-ohjaaja ja opettajatutor)
4. periodissa päättyvät opintojaksot arvioitu
- kenellä hylättyjä opintojaksoja? → kesäopintoina loppuun?

Heinäkuu